

10. šachová olympiáda – Helsinky 1952

V antikvariátu se mně podařilo ulovit brožuru HELSINKI 1952 výběr nejlepších olympijských partií, kterou uspořádali Jan Bárta a Eduard Lendl a kterou vydalo Státní pedagogická knihovna v Brně v roce 1954. Tento strojopisný výběr obsahuje 120 partií, opatřených stručnými komentáři.

Přiložená tabulka (zdroj Wikipedia) finále A dokumentuje velký úspěch našeho týmu, který obsadil skvělé 4. místo:

Final A			
#	Country	Players	Points
1	 Soviet Union	Keres, Smyslov, Bronstein, Geller, Boleslavsky, Kotov	21
2	 Argentina	Najdorf, J. Bolbochán, Eliskases, Pilnik, Rossetto	19½
3	 Yugoslavia	Gligorić, Rabar, Trifunović, Pirc, Fuderer, Milić	19
4	 Czechoslovakia	Filip, Pachman, Šajtar, Kottnauer, Zíta, Pithart	18
5	 United States	Reshevsky, Evans, Robert Byrne, Bisguier, Koltanowski, Berliner	17
6	 Hungary	Szabó, Barcza, Szily, Flórián, Pogáts, Molnár	16
7	 Sweden	Ståhlberg, Stoltz, Lundin, Sköld, Johansson, Danielsson	13
8	 West Germany	Teschner, Schmid, Pfeiffer, Heinicke, Lange, Rellstab	10½
9	 Finland	Böök, Ojanen, Kaila, Salo, Fred, Niemelä	10

Beverwijk, 1962

Velký podíl na skvělém umístění našeho týmu měl Čeněk Kottnauer (rok na to emigroval do Velké Británie), který dosáhl nejlepšího výsledku na 4. šachovnici a zároveň nejlepšího individuálního výsledku vůbec 83,3% (+10, -0, =5).

Jedna miniaturka z olympiády ze zápasu v průběžné skupině s Dánskem. V brožuře je to partie č. 28:

Enevoldsen - Kottnauer

1. d4 Jf6 2. c4 c5 3. d5 d6 4. Jc3 g6 5. e4 Sg7 6. Se2 O-O 7. Se3 e6 8. dxe6 Sxe6 9. Dd2 Da5 10. Jb5 Db6 11. f3 Jc6 12. Dxd6 Jd7 13. f4 Vfd8 14. Dd2 Jf6 15. Dc2 Jxe4 16. Dxe4 a6 17. Jc7 Dxc7 18. Sxc5 Da5+ **0-1** (na b4 následuje ...Jxb4)

Poznámky (Jan Bárta):

8.t.b.: Tato výměna je nesprávná: poruší blokádu černého postavení a umožní černému rychlý vývin.

13.t.b.: Zamezuje Se5 s násl. Jd4.

14.t.b.: Chybné je 14.e5 Jdxc5 15.Dxc5 Jd3! s převahou černého.

15.t.b.: Umožňuje závěrečnou kombinaci.

17.t.b.: Jinak rozhodne ...Dxb2.

18.t.b.: Poslední chyba, která už nic nemění na výsledku partie.

Další ukázky z brožury:

Partie č. 120: Lokvenc (Rakousko) – Czerniak (Izrael)

1. d4 Jf6 2. c4 c5 3. d5 e6 4. Jc3 exd5 5. cxd5 d6 6. e4 g6 7. Se2 Sg7 8. Jf3 O-O 9. O-O Ve8 10. Dc2 b6 11. Ve1 Ja6 12. Sb5 Ve7 13. Da4 Jc7 14. Sc6 Vb8 15. Sf4 Jh5 16. Sg5 f6 17. Se3 a6 18. h3 Sf8 19. Vad1 b5 20. Dc2 b4 21. Jb1 Jb5 22. Jbd2 Sd7 23. Sxd7 Dxd7 24. Jc4 Vbe8 25. Sc1 Vf7 26. Dd3 Jc7 27. g4 Jg7 28. Jh2 Vfe7 29. b3 Vd8 30. Sb2 Jge8 31. Ja5 Vf7 32. Jc6 Va8 33. f4 Sg7 34. Ve2 Vf8 35. f5 g5 36. Dg3 a5 37. h4 h6 38. Jf3 a4 39. Jd2 Jb5 40. Jc4 Dc7 41. hxg5 fxg5 42. e5 dxe5 43. Sxe5 Sxe5 44. Vxe5 Jc3 45. Je7+ Kg7 46. Vde1 axb3 47. axb3 Va2 48. f6+ Vxf6 49. Jf5+ Kg6 50. Dd3 Vfa6 51. Jfd6+ **1-0** Bílým vzorně sehraná partie.

Poznámky (Eduard Lendl):

- 2.t.č.: Czerniak často hrává toto zahájení, které sice ponechává bílému střed, ale zato má možnosti na dámském křídle.
6.t.b.: Je možné hrát i g5 a Sg2 bez tahu c4. Ale tah v textu je oblíbenější.
10.t.b.: V partii Muller – Czerniak, Vídeň 1951, se hrálo 10.Jd2 b6 11.f4 Ja6 12.Sf3 Jc7 13.a4 Vb8 a bílý mohl dostat dobrou hru po 14.g4!
15.t.b.: Pěšce a7 nelze brát pro ...Ja6!
21.t.b.: Dočasný ústup bílých figur nic neznamená. Pro jezdce se uvolnilo pole c4.
30.t.b.: Bílý hraje dobrou poziční hru a jeho prostorová převaha je naprostá. Musí časem vést k rozhodující výhodě.
40.t.b.: Drobnými hrozbami bílý stále zlepšuje své postavení. Je zřejmé, že kolem bodu c5 se točí všechno jeho úsilí. Tam dojde i ke katastrofě.
41.t.č.: Brání pěšcem h by uvolnilo h-sloupec k rozhodujícímu útoku.
48.t.č.: Brát se musí. Po ...Jxf6 násl. Vxg5+.

Partie č. 66: Grob (Švýcarsko) – Book (Finsko)

1. e4 c5 2. Jc3 Jc6 3. d3 g6 4. Sd2 Sg7 5. Jf3 e6 6. Dc1 d5 7. Se2 b6 8. O-O d4 9. Jd1 e5 10. Je1 Jge7 11. f4 O-O 12. Jf3 f5 13. Jf2 Sb7 14. Jg5 Dd7 15. exf5 gxf5 16. Sf3 Jd5 17. Jgh3 Vae8 18. Ve1 Sh6 19. c4 Je3 20. Sxe3 dxe3 21. Sd5+ Kh8 22. Dxe3 Jd4 23. Sxb7 exf4 24. Dd2 Dxb7 25. Jh1 Vg8 26. Kf1 f3 27. Jf4 Sxf4 28. Dxf4 fxf2+ 29. Kf2 gxh1J+ **0-1**

Poznámky (Jan Bárta):

- 6.t.č.: Bílé zahájení je výstražný příklad, jak se hrát nemá. Smyslem zavřeně varianty je znemožnit černému tah d5; zde ho bílý přímo umožnil, takže už nyní má černý lepší hru.
10.t.č.: Výstavba bílého postavení je žalostná.
12.t.č.: První úder!
22.t.č.: Dobývá pěšce zpět s drtivou poziční převahou.
25.t.b.: Bílý vývin v této partii je důsledný od začátku až do konce.

Partie č. 69: Teschner (Německo) – Gligorič (Jugoslávie)

1. d4 Jf6 2. c4 g6 3. Jc3 Sg7 4. e4 d6 5. f4 c5 6. Jf3 cxd4 7. Jxd4 Jc6 8. Jc2 Jd7 9. Se2 Jc5 10. Sf3 Sxc3+ 11. bxc3 Da5 12. O-O Se6 13. Je3 Dxc3 14. Vb1 O-O 15. De2 Jd4 16. Df2 Jd3 17. Sd2 Jxf3+ 18. gxf3 Dd4 19. Dh4 Jxf4 20. Dxf4 Dxd2 21. Vf2 Dd4 22. Vxb7 Vab8 23. Vxe7 g5 24. Dxc5+ Kh8 25. Jc2 Sh3 **0-1**

Poznámky (Jan Bárta):

- 5.t.b.: Indická hra čtyř pěšců je lepší než její pověst.
5.t.č.: Doporučuje teorie jako nejlepší.
8.t.b.: Výměna na c6 je lepší.
16.t.č.: Černí jezdci jsou velmi nepřijemní.
22.t.č.: Získává tímto a příštím tahem všechny volné dráhy proti bílému králi.
25.t.č.: Krásné zakončení.

Partie č. 89: Reshewsky (USA) – Book (Finsko)

1. d4 Jf6 2. c4 e6 3. g3 c5 4. d5 b5 5. dxe6 fxe6 6. Sg2 d5 7. cxd5 Sb7 8. e4 exd5 9. e5 De7 10. De2 Jfd7 11. Jc3 Jxe5 12. Jxd5 Sxd5 13. Sxd5 Jbc6 14. Se3 Vd8 15. O-O-O c4 16. Sxc6+ Jxc6 17. Dh5+ g6 18. Vxd8+ Kxd8 19. Dxb5 De4 20. Jf3 Dxf3 21. Vd1+ Ke8 22. Db7 Se7 23. Da8+ Sd8 24. Vxd8+ Ke7 25. Sg5+ Ke6 26. Dc8+ **1-0**

Poznámky (Eduard Lendl):

- 4.t.č.: Book hrál na olympiádě velmi útočně a dobře, ale tato aplikace Blumenfeldova gambitu se mu nepodaří vzhledem k otevřené diagonále bílého střelce.
- 11.t.b.: Už teď je partie pro černého ztracená. Pěšci jsou slabí a postavení černého krále nechráněné.
- 19.t.č.: Na tento tah asi černý spoléhal; vše je chráněno a bílá věž napadena.
- 20.t.b.: Reshewsky hraje celou partii opravdu velmistrovsky. Oběť figury rychle rozhodne.
- 22.t.b.: Vazba na dlouhé diagonále s matovými hrozbami je smrtelná.
- 24.t.č.: Počítá ještě s věčným šachem, kdyby bílý bral na h8.

Partie č. 57: **Gonzales (Kuba) – Nielsen (Dánsko)**

1. Jf3 Jf6 2. g3 g6 3. Sg2 Sg7 4. O-O O-O 5. d4 d6 6. c4 Jbd7 7. Jc3 e5 8. Dc2 Ve8 9. dxe5 dxe5 10. Vd1 c6 11. h3 Dc7 12. Se3 b6 13. Jd2 Sb7 14. Jde4 Jxe4 15. Jxe4 Ve6 16. c5 Vf8 17. Vd2 Jf6 18. Jxf6+ Sxf6 19. Vad1 Sc8 20. h4 b5 21. De4 Se7 22. Sh6 Ve8 23. Dc2 a5 24. Sh3 f5 25. e4 Vf6 26. Sg5 Vf7 27. Sxe7 Dxe7 28. Vd6 f4 29. Sxc8 Vxc8 30. Db3 fxg3 31. fxg3 Kh8 32. De6 Dxe6 33. Vxe6 Vf3 34. Kg2 Ve3 35. Vd7 Ve2+ 36. Kh3 Vxb2 37. Vee7 Vxa2 38. Vxh7+ Kg8 39. Kg4 g5 40. h5 **1-0**

Poznámky (Jan Bárta):

- 10.t.b.: Chtěl-li bílý měnit na d5, měl to udělat již v 8.tahu a pak vyvinout dámu na d2, aby zesílil tlak na sloupci d.
- 16.t.b.: V pravý čas!
- 27.t.č.: Černý dosud zabránil materiálním ztrátám, ale pozici již je přehrán a všechny slabiny neuhájí.
- 35.t.b.: Sedmá řada znamená víc než materiální zisk.

Partie č. 44: **Gonzales (Kuba) – Sigurdsson (Island)**

1. d4 d5 2. e3 Jf6 3. Jf3 g6 4. c4 Sg7 5. cxd5 Jxd5 6. e4 Jb6 7. Jc3 c6 8. h3 O-O 9. Se2 Dd6 10. O-O h6 11. Se3 Se6 12. Dc1 Kh7 13. b3 Vc8 14. Vd1 Dd8 15. Da3 De8 16. Vac1 J8d7 17. Ja4 Jxa4 18. Dxa4 Jb6 19. Da5 Vd8 20. Je5 Dh8 21. f4 f5 22. Jxg6 Kxg6 23. exf5+ Kf7 24. fxe6+ Kg8 25. Dh5 Vf8 26. Sf3 Vad8 27. d5 Jxd5 28. Sxd5 Vxd5 29. Vxd5 cxd5 30. Dxd5 Sb2 31. Vc7 Dh7 32. Kh2 Sa3 33. Vxb7 Sd6 34. Dxd6 exd6 35. Vxh7 Kxh7 36. g4 a5 37. f5 Vc8 38. Kg3 Vb8 39. Sf4 Kg7 40. Sxd6 Vb5 41. Kf4 **1-0**

Poznámky (Jan Bárta):

- 12.t.b.: Zahájení sehráli oba soupeři zcela samostatně a originalita se jim nedá upřít. Bílý stojí lépe a zahajuje akci.
- 20.t.č.: Tento hypermoderní tah není nový, ale zde nemá oprávnění.
- 22.t.b.: Velmi krásná oběť figury, jejíž důsledky jsou dalekosáhlé.
- 25.t.č.: Nelze 25. ...Sxf5 pro další oběť 24.Sh5+!, která vede přímo k matu.
- 34.t.b.: Vynucuje pěkným obratem vyhranou koncovku.